

Epidemiolog Rastislav Maďar: Rouška je v horku větší riziko než nákaza

- CZ24 News | 1. července 2020

ČESKO: Aktuálně není nutné vyžadovat roušku povinně u všech a za všech okolností, míní epidemiolog a šéf pracovní skupiny ministerstva zdravotnictví pro rozvolňování Rastislav Maďar. V rozhovoru upozornil na zdravotní komplikace kvůli nošení roušek či možnosti omezení pohybu v ohnících nákazy. Těmi jsou nyní Karvinsko a Frýdecko-Místecko v Moravskoslezském kraji.



Epidemiolog Rastislav Maďar

Proč roušky v metru zůstávají povinné a třeba v tramvaji nebo autobuse ne?

Prostory v podzemí vnímáme jako rizikovější. Navíc jsou poměrně dost klimatizované a dochází v nich ke značné cirkulaci vzduchu. V Praze vidíme stabilní situaci - co se týče počtu obyvatel, tak je množství nakažených poměrně nízké. Proto jsme dospěli k názoru, že v nadzemní dopravě, kde velká část nemá klimatizaci, není rouška nutná. Dokonce jsme zjišťovali, kolik prostředků bez klimatizace je a není. Jako epidemiologové jsme dospěli k závěru, že možnost nějakých zdravotních komplikací, třeba pocitů mdloby či nedostatku kyslíku by bylo daleko větší, než nákaza virem. To nás vedlo k tomu, že jsme to zatím zkusili udělat takhle.

Kdy jste o tom rozhodli, že roušky v metru necháte?

Řešili jsme to do poslední chvíle. Ještě v neděli svolával ministr zdravotnictví videokonferenci, kde jsme se dohodli na této variantě. S tím, že situaci vyhodnotíme za dva týdny. Praha je do budoucna určité riziko v tom, že je v ní vyšší koncentrace lidí. Samozřejmě do ní zamíří i více cizinců nebo pendlerů za prací. I Češi hodně cestují právě do Prahy, takže se situace z regionů bude přelévat do hlavního města.

Ale v tento okamžik si skutečně myslíme, že zdravotní komplikace z povinného nošení roušky by byly daleko větší. Kdo chce, ať si ji dá. Kdo nechce a může udržet odstup dva a více metrů, ať si ji nedává. Je lepší třeba nejezdit přeplněnými spoji a počkat si na další. Nyní není nutné vyžadovat roušku povinně u všech a za všech okolností.

Říkáte, že situaci vyhodnotíte za dva týdny. Takže je možné, že pak roušku odloží i cestující v metru?

Přesně tak. Každé dva týdny vyhodnocujeme, co jaké rozvolnění a opatření přinese. Či zda se situace zhoršila, nebo naopak.

Co očekáváte, že přinesou dva týdny zpřísnění opatření v okresech Karviná a Frýdek-Místek, kde je nyní ohnisko nákazy?

V tu dobu by mělo být ukončeno plošné testování. Kdo bude pozitivní, tak bude v karanténě a doufáme, že nové případy už nebudou přibývat. Pracovníci pak budou mít povinné testy. Tohle by nám mělo pomoci dostat situaci pod kontrolu. Nechceme, aby se lidé trápili, jestli na koncert do Prahy přijel někdo z Karviné.

Pro ohniska v Moravskoslezském kraji neplatí střeďeční rozvolnění, naopak se tam opatření zpřísňují. Mohou být ještě přísnější?

Mohou. I na videokonferenci padla hypotetická možnost, že dojde k omezení cestování do práce a na nákupy. Omezení pohybu je ale až poslední varianta ze všech. Logicky z pohledu epidemiologů je to sázka na jistotu. My však chceme zasahovat do života lidí co nejméně, snažíme se reagovat flexibilně podle aktuální situace v ohniscích. V tom chceme pokračovat nadále.

V jakém momentě byste k takto razantnímu opatření přistoupili?

Máme desetibodovou stupnici. Kdyby se například Karviná dostala na úroveň osm, tak by se o omezení pohybu minimálně diskutovalo. Ale zatím se pohybujeme někde na šesti bodech. Hodně záleží, čím je nárůst způsobený. Jestli jsou to bezpříznakové případy, drží se to mezi rodinnými příslušníky, či se to rozšiřuje mezi lidi, kteří nemají s OKD nic společného. To by byl velmi významný a zhoršující faktor vedoucí k tomu, že bychom museli postupovat přísněji.

Na čem by ještě záleželo?

Samozřejmě také na počtu hospitalizovaných během karantény. V případě růstu bychom museli zavést významnější opatření. Časem by se to už nemuselo týkat jen Karvinska, ale celého kraje. Pokud nebude docházet ve větší míře k hospitalizaci, tak bychom do života lidí nechtěli vstupovat. Procesy, plošné testování nebo chytrou karanténu máme nastavenou tak, abychom nemuseli k nějakému dalšímu omezení přistupovat.

Máme už před virem trochu „náskok“?

Už ze začátku máme oproti viru časovou ztrátu. Cokoliv nastane, tak se projeví třeba až za čtyři až šest týdnů. Cokoliv vidíme teď, nastalo před deseti až čtrnácti dny. Proto neustále říkáme, že je tady pořád křehká rovnováha a vyhráno ještě zdaleka není. Každý se musí chovat zodpovědně. To však nejde nařizovat všem povinně.

Nešlo třeba na Karvinsku udělat nějaká opatření už dříve?

Očekávali jsme, že se tam situace bude zhoršovat. Proto se koncem minulého týdne rozhodlo o plošném testování, tedy i jiných dolů kromě Darkova. Měli jsme indicie, že se tam vyskytnou nakažení a že budou nakažení i rodinní příslušníci. Ve své podstatě jsme chtěli jít naproti tomu, abychom to včas podchytili. Mohli jsme se tvářit, že se tam nic neděje až do chvíle, než by se to rozšířilo třeba do rizikových částí komunity. Proto jsme se rozhodli, že bude lepší plošné testování, ať se to podchytí. Čísla by měla poměrně rychle klesnout. V rámci dolu by se to už nemělo šířit.

Nebojíte se, že nákazu zpátky do dolů dotáhnou pendleři?

Měli by mít negativní testy, a to opakovaně.

Pokud by situace v dole byla neudržitelná, hrozilo by uzavření OKD?

To je další věc, kterou nikdo vyloučit nemůže. Já si však myslím, že to není řešení. Je jednoduché doly zavřít, ale pokud se podíváme do Polska, kde doly zavřely, tak to má obrovské dopady na celý region i zaměstnanost. Proto si myslím, že tato varianta je úplně poslední možnost. Situaci sledujeme pečlivě každý den a myslíme si, že se nákaza nedostane do větší části republiky a podaří se nám ji zastavit.

Takže pokud se nákaza udrží v tomto bodě, bude to v pořádku?

Bude to dobré. Protože bychom podobnou situaci mohli řešit znovu na podzim a není přece řešení všechno zakazovat a zavírat. Když vidíme, že to nevede k vysokému počtu mrtvých a hospitalizovaných, tak není třeba něco zavírat. Je to o tom, nějak se s virem naučit soužít.

Kdy byste řekli, že je tady druhá vlna?

Záleží, kde a kolik by stouplo nakažených. Nynějších tři sta nakažených horníků a jejich rodiny je vlastně menší epidemiologické riziko, než kdyby nám přibylo třeba padesát lidí, kteří se vrátili z různých částí republiky. Každý takový by kolem sebe mohl tvořit nové ohnisko nákazy. To by byla druhá vlna. Co teď vidíme na Karvinsku je řekněme doznívající první vlna. Často ani někteří horníci a jejich rodiny nevěděli, že jsou nakaženi. Kdyby se nám to rozjelo celoplošně, to by bylo mnohem horší. Rovněž pro mě by druhou vlnou bylo, kdyby si to lidé začali vozit zvenku. Jestli na podzim přijde nějaká druhá či třetí vlna, ještě uvidíme. To nemůže nikdo vědět.

Ještě nedošlo k úplnému rozvolnění. Kdy nastane?

Ve své podstatě už nic velkého nezůstalo. Zbývají nám už jen jednotlivosti, které budeme řešit postupně. Do dvou týdnů se vyhodnotí situace v Moravskoslezském kraji, zda je nadále nutné zachovat všechna současná opatření nebo je možné je uvolnit. To se skutečně dozvíme až za dva týdny.

Kateřina Vaníčková